ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **K. A.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 8. 2019, č. j. OAM-413/ZA-ZA11-ZA21-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2021, č. j. 13 Az 51/2019 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Hlavním žalobním důvodem bylo, že se žalovaný nesprávně vypořádal s tvrzením ohledně odůvodněné obavy z pronásledování v Gruzii, tedy žalobcově zemi původu, z důvodu příslušnosti ke skupině podporovatelů bývalého režimu prezidenta Saakašviliho a strany Sjednocené národní hnutí (dále jen „SNH“). Po roce 2012 se v Gruzii k moci dostala politická strana Gruzínský sen, která obměnila vedení věznice, ve které žalobce pracoval. Do věznice byl přidělen policista, který zde dřív pobýval jako vězeň. Ten měl žalobci vyhrožovat, že mu něco podstrčí nebo že mu něco provede. Městský soud nesouhlasil s námitkou, že žalovaný řádně neposoudil všechna žalobcova tvrzení učiněná v průběhu správního řízení. Žalovaný svůj závěr v napadeném rozhodnutí podrobně odůvodnil, přičemž se vypořádal jak s tvrzením ohledně výhrůžek ze strany

soukromých osob, tak ohledně toho, že by žalobci ze strany gruzínských státních orgánů nebyla poskytnuta dostatečná pomoc. Z informací, které tvoří obsah správního spisu, nevyplývá, že by občanu, který v roce 2012 podporoval stranu SNH tím, že přesvědčoval své přátele, aby ji volili, hrozilo v Gruzii nebezpečí pronásledování z důvodu zastávání určitých politických názorů.

[3] Co se týče výhrůžek soukromých osob, ty nejsou bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Aby mohlo být vyhrožování ze strany soukromých osob považováno za důvod udělení mezinárodní ochrany, musely by žalobci odmítnout poskytnout ochranu státní orgány. To se však v projednávaném případě nestalo, jelikož se na ně neobrátil. Nevyčerpal tak veškeré možnosti ochrany v domovském státě. Městský soud k tomu odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 29. 4. 2020, č. j. 4 Azs 147/2019 - 42, dle kterého pouhou nedůvěru občana ve státní instituce zdůvodněnou tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany. V takovém případě musí k pronásledování též přistoupit nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost ochranu před původci pronásledování poskytnout. Dle informací, které tvoří součást správního spisu, je v Gruzii možné se na státní orgány obrátit a vyšetřování zde probíhá standardně jako v kterékoliv jiné zemi. Žalobce sám uvedl, že mimo zaměstnání žádné problémy neměl. Mohl tedy změnit zaměstnání. Žalovaný se též dostatečně zabýval otázkou, zda nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu.

[4] Městský soud považoval žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany za účelovou, jelikož se touto cestou snažil zlegalizovat svůj pobyt v České republice. Žalobce nejprve pobýval deset měsíců na území Polska a o mezinárodní ochranu v České republice zažádal až poté, co byl kvůli neoprávněnému pobytu zadržen policií a bylo mu uloženo správní vyhoštění. K tomu odkázal na usnesení NSS ze dne 29. 3. 2018, č. j. 9 Azs 397/2017 - 66, dle kterého žadatel o mezinárodní ochranu, který o ni požádá až v době, kdy mu reálně hrozí vycestování, a svou žádostí se tak snaží vyhnout případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky, nesplňuje podmínky pro mezinárodní ochranu ve formě azylu. Jelikož žalobce deklaroval, že si chce vydělat na splacení dluhu, je zřejmé, že svou vlast opustil z ekonomických důvodů. Ty ale nejsou dostatečné pro udělení mezinárodní ochrany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti dle § 104a s. ř. s. v nesprávném posouzení právní otázky pronásledování, respektive intenzity a systematičnosti jednání vedení věznice, kterému byl v Gruzii vystaven a které mu hrozí po jeho návratu. Též mu hrozí pronásledování ze strany věřitele, který mu zasílá výhrůžky a který kvůli tomu několikrát kontaktoval i jeho rodiče. Žalovaný a městský soud v rozporu s rozsudkem NSS ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012 - 67, dospěli k závěru, že v jeho

případě se nejedná o pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Dále spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v posouzení otázky, zda se mohl v zemi původu obrátit na policejní či jiné státní orgány za účelem ochrany před pronásledováním a vážnou újmou. Stěžovatel se snažil svou situaci řešit prostřednictvím advokáta, který mu sdělil, že jeho situace není právně řešitelná. Zažil též, že při předvolání na prokuraturu nebyly zohledněny jeho návrhy ohledně předvolání svědků. Je zřejmé, že usiloval o řešení své situace, tyto snahy ho však utvrdily v tom, že by účinnou ochranu v zemi původu nezískal. I zprávy o Gruzii svědčí o tom, že tamní systém neposkytuje dostatek záruk při vyšetřování případů zneužití pravomoci donucovacích orgánů, a rovněž hovoří o stálé existenci politicky motivovaných případů stíhání. Městský soud a žalovaný nesprávně vyložili otázku ochrany stěžovatele v zemi původu, čímž se městský soud odchýlil od závěrů uvedených v rozsudku NSS ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019 - 57. V tom stěžovatel shledává zásadní pochybení napadeného rozsudku, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Za pochybení při výkladu hmotného práva označuje též posouzení existence hrozby vážné újmy. Šikana ze strany vedení věznice a kolegy z práce vůči němu trvala dlouhou dobu a opakovaně se projevila i při výslechu prokuraturou. Jednání, kterému byl vystaven, bylo ponižující a zastrašující, což městský soud vůbec nezkoumal. Rozhodnutí žalovaného dostatečně nezohledňuje okolnosti případu, čímž došlo k nesprávnému posouzení otázky hrozby vážné újmy.

[7] Ve stěžovatelově případě jsou dány podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Postup městského soudu, který pouze odkazuje na rozhodnutí žalovaného, ale sám se nijak nevypořádává se stěžovatelovými námitkami, zakládá nepřezkoumatelnost rozsudku. Ze skutkových okolností vyplývá, že aktivně podporoval stranu SNH a prezidenta Saakašviliho. Důvodem šikany a pronásledování ze strany vedení věznice, kde byl zaměstnaný, bylo zjevně zastávání určitých politických názorů, což žalovaný ani městský soud nerozporují.

[8] Informace MZV ČR ze dne 21. 5. 2019, č. j. 110616-6/2019-LPTP, hovoří o tom, že podporovatelé strany SNH mohou mít problémy různého druhu, ovšem podle žalovaného jde pouze o problémy jednotlivců a nikoliv o problémy systémové. Stěžovatel je jedním z jednotlivců, kteří se stali obětí šikany z důvodu podpory strany SNH. Je obětí šikany a pronásledování ze strany vedení věznice, které se projevovalo různými zastrašujícími incidenty a též opakovaným předvoláním na prokuraturu. Vyloučení problémů podporovatelů strany SNH jako azylově relevantní skutečnosti tím, že se nejedná o systémový problém, postrádá opodstatnění. Městský soud a žalovaný tak nesprávně usoudili, že v případě stěžovatele nejsou naplněny azylově relevantní skutečnosti pronásledování.

[9] Nelze též souhlasit se závěrem, že jednání, kterému byl stěžovatel v Gruzii vystaven, nedosahuje intenzity pronásledování. Zmiňovaný policista mu ústně a též prostřednictvím SMS zprávy vyhrožoval, dále byl stěžovatel předvolán na prokuraturu a v lednu 2018 došlo k incidentu, kdy se někdo snažil odstranit plombu z trezoru, který měl ve vězení na starosti. Policista se navíc po jeho odjezdu z Gruzie obrátil na jeho rodiče a vyptával se na něj. Takové jednání stěžovatel pociťoval jako zastrašující a ponižující. Jednalo se o nátlak dlouhodobý a opakovaný, který v něm ve svém souhrnu

vyvolal silný pocit beznadějnosti jeho situace. Dále uvedl, že se obává pronásledování a hrozby újmy na zdraví ze strany věřitele, kterému dluží peníze, které si půjčil za účelem podnikání s myčkou aut. Věřitel mu vyhrožuje na Facebooku zabitím. Pro tyto výhrůžky má odůvodněné obavy, že mu v případě návratu do země původu hrozí reálně ublížení na zdraví, včetně zabití.

[10] Stěžovatel nesouhlasí s tím, že se neobrátil na státní orgány v Gruzii za účelem získání ochrany před pronásledováním. Obrátil se na advokáta, který mu sdělil, že se v jeho případě nedá nic dělat. Poté opustil své zaměstnání, ale výhrůžky neustaly. Dle rozsudku č. j. 10 Azs 278/2019 - 57 v případě, kdy je původcem pronásledování stát, musí se správní orgán zabývat otázkou, zdali lze vůbec po žadateli požadovat, aby se na vnitrostátní orgány obrátil. Stěžovatel vyvinul dostatečnou snahu, když se obrátil na právníka a skrze něho se snažil získat ochranu před pronásledováním ze strany vedení věznice a policisty. Je pochopitelné, že rada advokáta jej odradila od hledání pomoci ze strany státních orgánů. Dle zprávy *Freedom in the World 2021* od organizace *Freedom House* nejsou v Gruzii vždy dodržovány záruky řádného procesu. Zpráva též uvádí, že řada osob označených za odpůrce vlády čelila v posledních letech stíhání, která byla považována za selektivní nebo politicky motivovaná. Organizace *Human Rights Watch* hovoří o nedostatku odpovědnosti donucovacích orgánů za zneužívání pravomocí. Organizace *Amnesty International* vyjádřila ve své výroční zprávě o Gruzii z roku 2020 obavy ohledně politicky motivovaného stíhání v Gruzii. Závěry městského soudu ohledně skutečnosti, že se stěžovatel neobrátil na státní orgány, jsou nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalovaný k tomu vycházel z nedostatečných podkladů. Závěr z podkladů rozhodnutí o možnosti obrátit se na policii, pokud se dotyčný cítí poškozen trestnou činností, neodpovídá závěrům výše uvedených organizací. Ty upozorňují na to, že k politicky motivovanému stíhání v Gruzii dochází. Závěr, že *„vyšetřování probíhá standardně jako v kterékoliv jiné zemi“*, nevypovídá o tom, zda jsou dodržovány záruky spravedlivého procesu. S ohledem na výše uvedené nelze mít dostatečnou jistotu, že by stěžovateli byla v zemi původu poskytnuta ochrana před pronásledováním.

[11] Závěr městského soudu a žalovaného o účelovosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany je zcela irelevantní. Dle rozsudku NSS ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019 - 52, lze udělit mezinárodní ochranu i cizinci, který tuto žádost podal zjevně účelově. K takové žádosti nelze dle rozsudku NSS ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 - 49, přistupovat jinak než jako k jiným žádostem. Stěžovatel předtím disponoval pracovním povolením v Polsku, a neměl tedy potřebu zajišťovat si jiné pobytové oprávnění ihned po vycestování z Gruzie.

[12] Naplněn byl i důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Městský soud uvedl, že se obvinění vznesená proti stěžovateli neprokázala a že si podanou žádostí pouze zamýšlel legalizovat pobyt na území České republiky. Takový přezkum žalobních námitek nemá oporu ve správním spisu. Stěžovatel popsal jednání, kterému byl vystaven. Při posuzování jeho žádosti nebyla nijak zohledněna zásada v pochybnostech ve prospěch žadatele a povinnost vyhledat skutečnosti v jeho prospěch i neprospěch.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí, případně odmítnutí pro nepřijatelnost. Stěžovatel podporoval politickou stranu SNH tak, že svým známým říkal, že ji mají volit ve volbách. Nikdy nebyl jejím členem, nezastával v ní žádnou funkci a jeho podpora byla dost omezená. Problémy ve věznici řešil tím, že se obrátil na advokáta, který mu sdělil, že nemá nic dělat. Tato rada však neznamená vyčerpání všech možností, jak se v zemi původu mohl domoci ochrany před domnělým protiprávním jednáním. Advokáta nelze považovat za státní orgán a jeho soukromý názor, že stěžovatel nemá nic dělat, nepředstavuje důkaz, že se nemůže v Gruzii domoci nápravy u státních orgánů. I u údajného předvolání na prokuraturu měl stěžovatel možnost obrátit se na jiné složky státu, což neučinil. Jeho obvinění nebyla nikdy prokázána a z jeho výpovědí vyplývá, že proti němu státní zastupitelství nezahájilo oficiální řízení. Nedošlo vůči němu k jednání, které by bylo možné označit za azylově relevantní. Ani ohledně vyhrožování smrtí od věřitelů se neobrátil na státní orgány. Žalovaný odkazuje na stranu 4 a 7 napadeného rozhodnutí, kde se nachází výčet informací o zemi původu, ze kterých vyplývá, že se mohl obrátit na státní orgány. Stěžovatel však na řešení situace rezignoval a odcestoval za prací do Polska a následně do České republiky. Zde podal žádost o mezinárodní ochranu až poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[16] S ohledem na to, že stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že byl pronásledován v Gruzii z toho důvodu, že v době vlády prezidenta Saakašviliho pracoval ve věznici, což je situace dosud judikaturou plně neřešená, dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem. Pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Z odůvodnění rozsudku je zcela zřejmé, jakými úvahami byl městský soud při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů veden. Jedná se o rozhodnutí srozumitelné a opřené o dostatečné odůvodnění, z něhož je zcela zřejmé, proč v posuzované věci neshledal splnění zákonných podmínek pro udělení některé formy mezinárodní ochrany. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku nezpůsobuje argumentace soudu opřená o informace ze zpráv o bezpečnostní a politické situaci v zemi původu i přesto, že s nimi stěžovatel nesouhlasí (viz usnesení NSS ze dne 30. 8. 2018, č. j. 9 Azs 226/2018 - 27).

[19] Dle stěžovatele posoudil městský soud otázku pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu v rozporu s rozsudkem NSS č. j. 6 Azs 4/2012 - 67. V tehdy projednávané věci krajský soud učinil pouze obecný závěr s odkazem na rozhodnutí žalovaného, aniž by se vypořádal s námitkou nedostatečně zjištěných informací o zemi původu. Situace v nyní projednávaném případě je však odlišná. Městský soud se zabýval žalobními námitkami, přičemž odkázal na ustálenou judikaturu NSS. Neodchýlil se ani od závěru uvedeného v rozsudku NSS č. j. 10 Azs 278/2019 - 57, jelikož v tehdejším případě žalovaný i krajský soud nedostatečně zdůvodnili své závěry ohledně nenaplnění podmínek pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Z napadeného rozhodnutí a rozsudku krajského soudu nebylo zřejmé, z jakého důvodu dospěli k závěru, že stěžovatel, který byl fyzicky napaden příslušníky policie, nemůže mít důvodné obavy z hrozícího pronásledování. Též se tehdy žalovaný vůbec nezabýval otázkou, zdali je možné se v případě napadení policisty domoci ochrany u vyšších složek policie. V nyní projednávaném případě však žalovaný své závěry založil na informacích o zemi původu, ze kterých plyne, z jakých důvodů dospěl v případě nynějšího stěžovatele k závěrům uvedeným v napadeném rozhodnutí.

[20] Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro příslušnost k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Aby cizinci mohl být udělen azyl, musí být podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splněna následující kritéria: 1) musí se nacházet mimo zemi svého původu, 2) musí mít odůvodněný strach, 3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování, 4) ochrana v zemi původu selhala, 5) musí být pronásledován z azylově relevantního důvodu a 6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu). Obdobné podmínky platí také v případě § 12 písm. a) zákona o azylu s tím rozdílem, že toto ustanovení speciálně cílí na jediný důvod pronásledování, jenž se do určité míry překrývá (ovšem neshoduje) s jedním z důvodů pronásledování podle § 12 písm. b) téhož zákona, a to na základě zastávání určitých politických názorů zahrnutých v páté podmínce, a na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu do země původu (viz rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 - 44).

[21] Stěžovatel při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 3. 5. 2019 (č. l. 15 správního spisu) uvedl, že v Gruzii do roku 2018 pracoval ve vězení v Tbilisi. Byl též podporovatelem strany SNH, přičemž se během voleb v roce 2012 snažil přesvědčit své přátele, aby tuto stranu volili. Poté žádnou politickou činnost nevykonával. Po změně politického vedení země došlo ke změně vedení ve věznici, kde pracoval. Nové vedení se snažilo zbavit podporovatelů minulé vlády. Do věznice též nastoupil policista, který v ní byl dříve jako vězeň a který se z té doby znal se stěžovatelem. Začal mu vyhrožovat, že mu něco podstrčí nebo mu něco provede. Přibližně desetkrát byl stěžovatel předvolán na prokuraturu, kde byl falešně obviňován z fyzického ubližování vězňům. Nic mu ale nikdy neprokázali. Obrátil se poté na advokáta, který mu sdělil, že se v jeho případě nedá nic dělat. Stěžovatel měl ve věznici na starosti trezor, který zalepoval plombou. V roce 2018 došlo k incidentu, kdy se někdo pokusil plombu odstranit. Stěžovatel dostal strach, že mu někdo skutečně něco podstrčí. Poté změnil zaměstnání a zadlužil se. Věděl, že kvůli podpoře bývalého režimu novou práci nedostane, a proto Gruzii opustil. Začal mu též vyhrožovat věřitel, že pokud nesplatí dluh, tak ho zabije.

[22] V případě stěžovatele lze tedy považovat za nesporné splnění podmínek (1) pobytu mimo zemi původu a (6) nenaplnění vylučujících klauzulí dle § 15 zákona o azylu. Sporným tedy zůstává splnění podmínek: (2) důvodnosti strachu z pronásledování (do budoucna), (3) hrozící újmy dosahující intenzity pronásledování, (4) selhání ochrany v zemi původu a (5) pronásledování z azylově relevantního důvodu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že podpora strany SNH spočívající v přesvědčování známých, aby tuto stranu volili ve volbách v roce 2012, nezakládá důvod k udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Z tvrzení stěžovatele nevyplývá, že by aktivně uplatňoval politická práva či svobody, a s ohledem na to byl terčem pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Je však třeba uvést, že případ stěžovatele je specifický kvůli jeho povolání dozorce ve vězení, které vykonával za dob vlády prezidenta Saakašviliho. U tohoto povolání mohlo být presumováno určité politické přesvědčení, a tedy i příslušnost k sociální skupině podporovatelů strany SNH a prezidenta Saakašviliho. Nicméně z podkladů, které si obstaral žalovaný, zejména z Informace MZV ČR ze dne 21. 5. 2019, č. j. 110616-6/2019-LPTP, k č. j. MV-39778-1/OAM-2019, nevyplývá, že by tito podporovatelé byli v Gruzii vystaveni systematickému pronásledování. Toto nevyplývá ani ze zpráv lidskoprávních organizací, na které odkazoval stěžovatel. Proto NSS dospěl k závěru, že obavy stěžovatele z pronásledování pro jeho politické názory nebo náležitost k určité sociální skupině nejsou důvodné.

[23] Ve stěžovatelově případě nebyla splněna ani podmínka požadované intenzity potíží v zemi původu, aby je bylo možné podřadit pod pojem pronásledování podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Dle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), aby bylo jednání možné považovat za pronásledování, *musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž*

se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

[24] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že samotné výslechy na prokuratuře kvůli domnělému mučení vězňů za Saakašviliho režimu za pronásledování označit nelze. Sám stěžovatel uvedl, že mu během výslechů nebylo nic prokázáno a nikdy jej oficiálně z ničeho neobvinili. Neuvedl ani, že by mu při výsleších bylo vyhrožováno nebo na něj byl jinak vyvíjen nátlak. Výslechy by bylo možné považovat za pronásledování, pokud by se jednalo např. o opakované výslechy související s politickým aktivismem (např. účast na demonstracích), trvající několik hodin či vygradované domovní prohlídkou, případně včetně zahájení trestního stíhání (viz rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 Azs 20/2019 - 59). To se v nyní projednávaném případě nestalo. Jednání, kterým se vedení věznice snažilo stěžovatele přinutit k odchodu z práce, nelze považovat za natolik závažné, aby jej bylo možno podřadit pod jednání, které porušuje základní lidská práva ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice. Stěžovatel měl možnost změnit zaměstnání, kde už na něj vedení věznice nemohlo mít žádný vliv. Tato jednání ani nebyla dostatečně závažná, aby je bylo možné považovat za jednání dle čl. 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice.

[25] Dále mu vyhrožoval bývalý kolega z práce a věřitel. U soukromých osob jako původců vážné újmy musí k samotné hrozbě vážné újmy přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před těmito soukromými osobami (viz rozsudky NSS ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za vážnou újmu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický a právní systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36).

[26] Žalovaný se možností obrátit se v případě výhrůžek na státní orgány v Gruzii zabýval na straně čtvrté napadeného rozhodnutí, kde uvedl, že stěžovatel měl v případě obavy z jednání soukromých osob možnost využít právní prostředky, které mu k tomu dává země původu. Tento závěr založil na Informaci MZV ČR ze dne 2. 1. 2018, č. j. 123496/2017-LPTP, podle níž má v Gruzii každý, kdo se cítí poškozen trestnou činností, možnost obrátit se na policii. Efektivita policejního vyšetřování je stejně jako v členských státech EU ovlivněna mnoha faktory, nelze ale říci, že by byla méně či více efektivní v porovnání s ostatními zeměmi. Dále je v této zprávě uvedeno, že lze v případě nelegální činnosti policie či její nečinnosti podat stížnost na Generální inspekci policie. V případě nelegální činnosti prokuratury je možné podat stížnost na Generální inspekci Hlavní prokuratury. Příslušníci policie jsou vyšetřováni stejně jako kterýkoli jiný občan země. Žalovaný tak ohledně možnosti obrátit se na gruzínské státní orgány dospěl k závěru, že v Gruzii existuje účinná policejní ochrana. Tento závěr převzal i městský soud.

[27] K obdobnému závěru ohledně situace v Gruzii dospěl i NSS v usnesení ze dne 31. 5. 2018, č. j. 7 Azs 90/2018 - 44, kde v případě žadatele, který taktéž nevyhledal žádnou pomoc v souvislosti s tvrzenou šikanou od státních orgánů, v bodě [11] konstatoval: „*Nadto lze ze zpráv vyčíst mírné zlepšení situace v Gruzii v otázce zachování osobních svobod, v nezávislém soudním procesu, politické pluralitě. Ze zpráv dále plyne, že v zemi funguje i možnost uplatnění práv občana na různých úrovních, vč. odvolání a přezkumu. Je možné se reálně domáhat prověření postupů policie, v zemi má rovněž poměrně silné postavení veřejný ochránce práv.*“ Tento závěr potvrzují i další rozhodnutí NSS (srov. usnesení ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 271/2017 - 45, ze dne 30. 8. 2018, č. j. 9 Azs 226/2018 - 27, či ze dne 16. 4. 2020, č. j. 5 Azs 239/2019 - 56). Stěžovatel tvrdí, že se na státní orgány neobrátil kvůli radě advokáta. Z podkladů, které si obstaral žalovaný, i z výše citované judikatury však vyplývá závěr, který je s radou advokáta v rozporu. Ani ze zpráv *Amnesty International* a *Human Rights Watch* nevyplývá, že by situace v Gruzii byla natolik závažná, že by mu státní orgány nemohly zajistit ochranu v případě výhrůžek bývalého kolegy a věřitele. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel měl v zemi původu možnost se obrátit na státní orgány, přičemž této možnosti nevyužil.

[28] Pokud pociťoval náznaky bývalého kolegy jako výhrůžky a pokud cítil nátlak v podobě opakovaných výslechů na prokuratuře, je třeba konstatovat, že toto jednání nedosahovalo intenzity, kterou by bylo možno označit za pronásledování ve smyslu třetí z výše uvedených podmínek, neboť nevedly k žádné skutečné újmě ani mu žádná újma na jejich základě zjevně nehrozila.

[29] Stěžovatel dále namítá, že závěr městského soudu o účelovosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany je irelevantní. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem uvedeným v bodě [19] výše citovaného rozsudku č. j. 8 Azs 27/2019 - 52, že „*[č]as podání žádosti by tedy stěžovateli neměl být sám o sobě k tíži a správní orgán žádost nemůže a priori posuzovat jako účelovou ‚k legalizaci pobytu‘*“. Žalovaný tedy nemůže žádost žadatele o mezinárodní ochranu zamítnout jen na základě tohoto důvodu, aniž by se vypořádal s tvrzeními uvedenými v žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nicméně v nyní projednávaném případě se žalovaný s tvrzeními ohledně pronásledování v Gruzii a nemožnosti obrátit se na státní orgány vypořádal dostatečně. I městský soud se následně zabýval žalobními námitkami, a svůj rozsudek tak nezaložil pouze na závěru, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v situaci, kdy si zjevně potřeboval zlegalizovat na území České republiky pobyt.

[30] Stěžovatel na závěr tvrdí, že mu měla být udělena doplňková ochrana dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu a že přezkum městského soudu ohledně této námitky nemá oporu ve správním spisu. Stěžovatel však v řízení neprokázal, že by byl vystaven hrozbě jednání, které svou intenzitou odpovídá nelidskému či ponižujícímu zacházení. Městský soud v bodě 29. rozsudku uvedl, že stěžovatel v zemi původu neměl žádné problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami v míře odpovídající mučení či nelidskému zacházení či trestání. Závěry ohledně důvodů neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu vyplývají z podkladů, které si obstaral žalovaný. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že by stěžovateli v případě návratu hrozila jedna z forem vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[31] Je třeba také připomenout, že Gruzie s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie je podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, na seznamu zemí, které Česká republika považuje za bezpečné. Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr NSS vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*“ Bylo proto na stěžovateli, aby prokázal, že v jeho případě tato domněnka neplatí. To se mu však v nyní projednávaném případě nepodařilo.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek městského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[33] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak náleželo právo na náhradu nákladů řízení, v řízení žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. května 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu